

DATOS IDENTIFICATIVOS

Fundamentos dos deportes colectivos I

Materia	Fundamentos dos deportes colectivos I			
Código	P02G050V01303			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Viaño Santasmarinas, Jorge Juan Fernandez Fraga, Fernando			
Profesorado	Fernandez Fraga, Fernando Viaño Santasmarinas, Jorge Juan			
Correo-e	fffraga@uvigo.es jorgeviano@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	FUNDAMENTACIÓN TEÓRICA DEL BALONCESTO Y EL BALONMANO FUNDAMENTOS TÉCNICO-TÁCTICOS Y DIDÁCTICOS DEL BALONCESTO Y EL BALONMANO ESTRUCTURA FORMAL Y FUNCIONAL DEL BALONCESTO Y EL BALONMANO EL PROCESO DE INICIACIÓN DEPORTIVA AL BALONCESTO Y AL BALONMANO			

Competencias de titulación

Código	
A1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
A2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
A3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
A4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
A6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana
B10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional
B14	Utilización da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas
B16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas
B23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade

B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo
B26	Adaptación a novas situacións, á resolución de problemas e á aprendizaxe autónoma

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
(*)		B7
COÑECEMENTO E COMPRENSIÓN DOS FUNDAMENTOS DO BALONCESTO E O BALONMÁN.		B10
APLICACIÓN DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN (TICs) AO ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN		B12
HABILIDADE DE LIDERADO, CAPACIDADE DE RELACIÓN INTERPERSOAL E TRABALLO EN EQUIPO		B25
ADAPTACIÓN A NOVAS SITUACIÓNS, A RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS E A APRENDIZAXE AUTÓNOMA		B26
HÁBITOS DE EXCELENCIA E CALIDADE NO EXERCICIO PROFESIONAL		B13
ACTUACIÓN DENTRO DOS PRINCIPIOS ÉTICOS NECESARIOS PARA O CORRECTO EXERCICIO PROFESIONAL		B24
CAPACIDADE PARA DESEÑAR, DESENVOLVER E AVALIAR OS PROCESOS DE ENSINO - APRENDIZAXE A1 RELATIVOS AOS DEPORTES DE BALONCESTO E BALONMÁN, CON ATENCIÓN ÁS CARACTERÍSTICAS INDIVIDUAIS E CONTEXTUAIS DAS PERSOAS.		B15
CAPACIDADE PARA PROMOVER E AVALIAR A FORMACIÓN DE HÁBITOS PERDURABLES E AUTÓNOMOS DE PRÁCTICA DO BALONCESTO E O BALONMÁN	A2	B16
CAPACIDADE PARA APLICAR OS PRINCIPIOS FISIOLÓXICOS, BIOMECÁNICOS, COMPORTAMENTAIS, E SOCIAIS, NO ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN	A3	B18
CAPACIDADE PARA IDENTIFICAR OS RISCOS QUE SE DERIVAN PARA A SAÚDE DA PRÁCTICA DO BALONCESTO E O BALONMÁN DE FORMA INADECUADA	A4	B20
CAPACIDADE PARA SELECCIONAR E SABER UTILIZAR O MATERIAL E EQUIPAMENTO DEPORTIVO AXEITADO PARA O BALONCESTO E O BALONMÁN	A6	B23
MANEXO DA INFORMACIÓN CIENTÍFICA BÁSICA APLICADA AO ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN		B14

Contidos

Tema	
FUNDAMENTOS DO BALONCESTO	1 - ORIGE E EVOLUCIÓN DO XOGO DO BALONCESTO E DOS SEUS DEPORTES ADAPTADOS: APROXIMACIÓN CONCEPTUAL. 2 - O REGULAMENTO: ESTRUCTURA FORMAL. 3 - SIMBOLOXÍA E TERMINOLoxÍA. 4 - O BALONCESTO NO SISTEMA EDUCATIVO. 5 - ETAPAS DE INICIACIÓN Aos DEPORTES COLECTIVOS E DIDÁCTICA DO BALONCESTO. 6 - ACCIÓNS DO XOGADOR CON BALÓN. 7 - ACCIÓNS DO XOGADOR SEN BALÓN CUN COMPAÑEIRO QUE O POSÚE. 8 - ACCIÓNS DO XOGADOR SEN BALÓN. 9 - ACCIÓNS COLECTIVAS DO EQUIPO CON BALÓN. 10 - ACCIÓNS COLECTIVAS DO EQUIPO SEN BALÓN.
FUNDAMENTOS DO BALONMÁN	1 - ORIGE E EVOLUCIÓN DO BALONMÁN 2 - ANALISE ESTRUCTURAL DO BALONMÁN: Estructura formal e funcional 3 - FUNDAMENTOS TÉCNICO-TÁCTICOS DO BALONMÁN 4 - FUNDAMENTOS TÁCTICO-ESTRATÉXICOS BÁSICOS DO BALONMÁN 5 - METODOLOXIA DIDÁCTICA DO BALONMÁN: Fases do proceso de ensino-aprendizaxe 6 - BALONMÁN ADAPTADO PARA A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	45	36	81
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	20	24
Traballos tutelados	3	12	15
Sesión maxistral	30	30	60
Probas de tipo test	2	20	22
Probas de resposta curta	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (CAMPO DE JUEGO DE BALONCESTO Y BALONMANO).
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en pequeno grupo na que se formularán problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas ao solicitado no exercicio mediante aplicación dos fundamentos teórico-prácticos asimilados nos contidos da asignatura. Poderase solicitar ao alumnado que en parte das sesións prácticas imparte algún destes exercicios/sesións para desenrolar competencias docentes.
Traballos tutelados	Realizárase opcionalmente, podendo constituír un 10% *ó 20% se así se aproba en *tutoría pola complexidade e natureza do mesmo. A procura de información, análise, síntese e crítica será a metodoloxía a seguir para a consecución das competencias deste traballo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	En "resolución de problemas" (deseño de sesións) é obrigatoria a asistencia, polo menos, á clase presencial correspondente onde se explica o problema e/ou exercicio, así mesmo é moi recomendable a asistencia a titoría para a revisión previo á suposta impartición. Nos "traballos tutelados", xa que é opcional, é obrigatoria a titoría para acordar o tema e os criterios en función dos que se fará o traballo. Así como o resto de titorías para o seu seguimento.
Traballos tutelados	En "resolución de problemas" (deseño de sesións) é obrigatoria a asistencia, polo menos, á clase presencial correspondente onde se explica o problema e/ou exercicio, así mesmo é moi recomendable a asistencia a titoría para a revisión previo á suposta impartición. Nos "traballos tutelados", xa que é opcional, é obrigatoria a titoría para acordar o tema e os criterios en función dos que se fará o traballo. Así como o resto de titorías para o seu seguimento.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	En "resolución de problemas" (deseño de sesións) é obrigatoria a asistencia, polo menos, á clase presencial correspondente onde se explica o problema e/ou exercicio, así mesmo é moi recomendable a asistencia a titoría para a revisión previo á suposta impartición. Nos "traballos tutelados", xa que é opcional, é obrigatoria a titoría para acordar o tema e os criterios en función dos que se fará o traballo. Así como o resto de titorías para o seu seguimento.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	BALONCESTO: A asistencia ás prácticas é obrigatoria. Permítese un 10% de faltas. Os lesionados/as deben recoller a sesión e entregala. Valor da nota en baloncesto = 10%. BALONMÁN: A asistencia ás prácticas é obrigatoria debendo cumprirse un mínimo do 80%. É dicir, debe obterse un mínimo de 8 sobre 10 na asistencia. 10% Este é un requisito imprescindible para poder ser evaluado na parte de "traballo ou resolución de problemas/exercicios contemplado 20-40%". En caso de ausencia a algunha práctica que desexa xustificarse, debe presentarse a documentación pertinente nun prazo máximo de 15 días logo de dita ausencia. Non se admitirán xustificantes logo deste período salvo baixa permanente xustificada. Si a asistencia final non chega ao 80% mínimo, ou a nota de traballos/resolución de exercicios, que dependen de devandita asistencia ás prácticas de laboratorio estea en valores insuficientes, constituirán probas a valorar polo profesorado pero en ningún caso supoñerá que se considere a práctica como realizada.	20
Traballos tutelados	Opcional en *BALONMÁN Poderase elaborar un proxecto sobre algún tema relacionado co temario a elixir entre as propostas do do profesorado ou do alumnado. Neste último caso a proposta deberá ser previamente presentada en titoría, valorada e aceptada antes da súa elaboración. 10% Existe a posibilidade, a valorar en titoría co profesor no primeiro mes de curso, de que o proxecto, pola súa temática e calidade, exima da realización da proba de resposta curta" e pase a representar, xa que logo, un 20% da nota.	10

Probas de tipo test	BALONCESTO: Selección de una respuesta correcta única entre 4 opciones. Los errores restan el 50% de la puntuación de cada pregunta. 12,5%	12,5
Probas de resposta curta	BALONCESTO = 8%: deseño, descrición e representación gráfica de accións de xogo e/ou tarefas didácticas. BALONMANO = 10%: deseño, descrición e representación gráfica de accións de xogo e/ou tarefas didácticas en función de obxectivos ou contidos didácticos concretos. Tamén se poderá solicitar a análise crítica e modificación/adaptación de secuencias de vídeo de xogo real ou simulado en función de devanditos fundamentos didáctico xenerais e específicos do deporte (do balonmano). 10%	18
Resolución de problemas e/ou exercicios	BALONCESTO (20%) E BALONMANO (20%): Proba de obrigado cumprimento Requisitos imprescindibles para a súa elaboración e avaliación: 1. Asistencia mínima do 80% ás prácticas de laboratorio 2. Entrega dun traballo/exercicio por cada práctica de laboratorio realizada a condición de que se cumpra o requisito nº1 (80% asistencia ás prácticas de laboratorio). 3. Para superar a asignatura debe superarse esta parte cun 50% dos puntos totais deste apartado (1/2 ó 10/20) Poderase solicitar dous tipos de actividades formativas: 1. Deseño de sesións prácticas completas de 45 minutos en función dunhas competencias, obxectivos e contidos didácticos, e modelo de iniciación do balonmano. 2. Modificación, adaptación ou substitución de certas tarefas didácticas experimentadas nalgunhas prácticas de laboratorio en función duns obxectivos / contidos didácticos e do modelo de iniciación seguido na asignatura para comprobar a adquisición de competencias didácticas relacionadas co deporte do balonmano. Contémplase a posibilidade de que devanditos traballos/exercicios expóñanse en pequeno grupo (4-5 persoas) en parte do tempo das prácticas de laboratorio (que en todo caso non superará o 25% das mesmas). Devandito deseño e exposición, en caso de levarse a cabo, farase en pequeno grupo de 4-5 persoas responsables. Unha parte da nota obterase realizando unha actividade de procura de información bibliográfica no catálogo e bases de datos específicas da biblioteca, seguindo uns criterios de relevancia, para a fundamentación teórica dos exercicios ou problemas. Os Servizos da Biblioteca do Campus de Pontevedra, en convenio co Título de Grado en CC da Actividade Física e do Deporte, para o desenvolvemento das Competencias Informacionais, colaboran activamente no desenvolvemento didáctico desta actividade desde o seu deseño, implantación, intervención e avaliación.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

BALONMÁN: será obrigatorio superar e cumprir os requisitos mínimos de cada unha das partes estipuladas:

1. Prácticas de laboratorio: 8 sobre 10 puntos (10% nota). Requisito básico indispensable a superar para poder presentarse ao seguinte apartado
2. Traballos, resolución de problemas e/ou exercicios, deseño de sesións: 10 sobre 20 puntos (20% nota). Para ser avaliado en devandito apartado debe terse superado o apartado 1.
3. Probas de resposta curta: 5 sobre 10 puntos (10%).

O alumnado que non cumpra cos requisitos mínimos relacionados coas prácticas de laboratorio e os traballos/exercicios baseados nas mesmas terá a posibilidade de realizar un exame teórico-práctico sobre as competencias desenvolvidas nas partes mencionadas cuxa nota será a equivalente ao sumatorio da parte de prácticas de laboratorio (10%) máis traballos/exercicios baseados nas mesmas (20%), é dicir, un 30%.

O alumnado deberá aprobar devandito apartado, é dicir, obter un 50% dos puntos de cualificación, requisito para que se faga media co apartado 3. Probas de resposta curta (10 sobre 20 puntos).

NOTA FINAL NA MATERIA DE FUNDAMENTOS DOS DEPORTES COLECTIVOS I

Para realizar o cálculo da nota final é requisito que a nota de cada cada bloque temático por separado (baloncesto e balonmano) sexa como como mínimo dun 4 sobre 10.

Si a nota final dun dos bloques (deporte) non chega a 4 sobre 10, a materia estará suspensa, independentemente de que no outro bloque ou deporte aprobe ou teña moi boa nota.

As notas das partes ou bloques aprobados poderanse gardar para convocatorias posteriores en función do que describa o apartado "Segunda convocatoria (e/ou seguintes)

SEGUNDA CONVOCATORIA (E/Ou SEGUINTE)

Gardaranse as notas das diferentes partes aprobadas da asignatura para convocatorias posteriores un máximo de 12 meses contados a partir da convocatoria aprobada. Unha vez superado devandito período o alumnado deberá volver a cursar e superar ditas partes sen prexuízo do alumnado da actual promoción.

Bibliografía. Fontes de información

BÁSICAS:

1. GRAÇA, A. Y OLIVEIRA, J. (1997). La enseñanza de los juegos deportivos. Barcelona: Paidotribo.
2. WISSEL, H. (1996). Baloncesto aprender y progresar. Paidotribo, Barcelona.
3. MARIOT, J (1995). Balonmano: De la escuela a las asociaciones deportivas. Lleida: Agonos
4. ESPAR, X. (2001). Balonmano. Barcelona : Martínez Roca

COMPLEMENTARIAS:

- BAYER, C. (1986). La enseñanza de los juegos deportivos colectivos. Hispano Europea. Barcelona.
- BLAZQUEZ, D. (1995). La iniciación deportiva y el deporte escolar. INDE, Barcelona.
- HERNÁNDEZ MORENO, J y OTROS (2000) La iniciación a los deportes desde su estructura y dinámica. INDE. Barcelona.
- Gª EIROA, J. (2000). Deportes de equipo. INDE, Barcelona.
- LASIERRA G. Y LAVEGA P (1993). 1015 juegos y formas jugadas de iniciación a los deportes de equipo. Paidotribo, Barcelona.
- SAMPEDRO J (1999) Fundamentos de la táctica deportiva. Gymnos, Madrid.
- WWW.jes-soft.com/playbook/

COMPLEMENTARIA (BALONCESTO):

- BOSC, G. (1.996). Baloncesto iniciación y perfeccionamiento. Hispano Europea, Barcelona.
- KRAUSE V., MEYER D. and MEYER J. (1999). Basketball Skills & Drills. Human kinetics. USA. (2 CDs).
- TOUS, J. (1999). Reglamento de baloncesto comentado. Paidotribo, Barcelona.
- VARY, P (1995). 1000 ejercicios y juegos en baloncesto. Hispano Europea, Barcelona.
- BOSC, G. Y POULAIN T. (1996). Baloncesto, de la escuela... a las asociaciones deportivas. Agonos. Lérida.
- DEL RIO J. A. (1990). Metodología del baloncesto. Paidotribo, Barcelona.
- JUNOY, J (1996). La actividad física y deportiva extraescolar en los centros educativos. Baloncesto. MEC, Madrid.
- PEYRÓ, R. (1990). Manual para escuelas de baloncesto. Gymnos, Madrid.
- TAVARES F., JANEIRA M.A., GRAÇA A., PINTO D. Y BRANDAO E. (2001). Tendencias actuais da investigación em basquetebol. Universidade de Oporto.

COMPLEMENTARIA (BALONMANO):

- Antón, J. (2001). Balonmano recreativo, para todos y en cualquier lugar. Madrid: Gymnos.
- Antón, J. (1990). Balonmano: Fundamentos y etapas del aprendizaje. Madrid: Gymnos.
- Antón, J. (1994). Balonmano: Metodología y alto rendimiento. Barcelona : Paidotribo.
- Antón, J. (2002). Balonmano. Táctica grupal defensiva: concepto, estructura y metodología. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- Antón, J. (1998). Balonmano. Táctica grupal ofensiva: concepto, estructura y metodología. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- Bayer, C. (1987). Técnica del balonmano: la formación del jugador. Barcelona: Hispano-Europea.

- Bonnefoy, G. (1999). Deportes para jugar en equipo .Balonmano y Voleibol. Barcelona: Inde.
- Czerwinski, J. (1993). El balonmano: Técnica, táctica y entrenamiento. Barcelona: Paidotribo.
- Federación Española de Balonmano (1995). Minibalonmano. Madrid: Gymnos.
- Kissling, R. (1995). 1000 ejercicios y Juegos de balonmano. Madrid: Gymnos
- Lasierra, G. (2001). 1013 ejercicios y juegos aplicados al balonmano. Barcelona: Paidotribo
- Latiskevits, L.A. (1991). Balonmano. Barcelona: Paidotribo.
- Muller, M (1996). Balonmano: entrenarse jugando. Barcelona: Paidotribo
- Barcenas, D Y Roman, J. (1991). Balonmano: Técnica y metodología. Madrid: Gynmos.
- Ticó, J. (2000). 1013 Ejercicios y juegos polideportivos. Paidotribo, Barcelona.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

Xogo motor/P02G050V01105
